

VENDIM
Nr.3, datë 20.2.2006

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Gjergj Sauli	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Alfred Karamuço	Anëtar i “ “
Kristofor Peçi	Anëtar i “ “
Kujtim Puto	Anëtar i “ “
Vjollca Meçaj	Anëtare e “ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i “ “
Sokol Sadushi	Anëtar i “ “
Fehmi Abdiu	Anëtar i “ “

me sekretare Arbenka Lalica, në datën 1.12.2005, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.49/8 Akti që i përket:

KËRKUES: GJYKATA E LARTË, në mungesë.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

1. **KUVENDI I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**, në mungesë.
2. **KËSHILLI I MINISTRAVE**, përfaqësuar nga Genc Çifligu, Drejtor i Përgjithshëm i Kodifikimit në Ministrinë e Drejtësisë, me autorizim.

3. **KËSHILLI I LARTË I DREJTËSISË**, përfaqësuar nga zotërinjtë Izet Salaj e Luan Dervishi, me autorizim.

4. **THOMA NIKA**, përfaqësuar nga avokat Petraq Curri, me deklaram.

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën i kreut të V-të të ligjit nr.8436, datë 28.12.1998 “Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë”.

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, gjatë shqyrtimit të kërkesës për anulimin e vendimit të Këshillit të Lartë të Drejtësisë, i kanë kërkuar Gjykatës Kushtetuese shfuqizimin e kreut të V-të të ligjit nr.8436, datë 28.12.1998 “Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë”, duke argumentuar sa më poshtë:

- Kushtetuta, në nenin 147/6, ka përcaktuar vetë kriteret e shkarkimit të gjyqtarëve, si dhe organin që ka të drejtë ta vendosë atë. Ajo nuk ia ka deleguar këtë kompetencë ndonjë organi tjetër, prandaj, çdo ligj që del duhet t’u përmbahet kriterëve kushtetuese e mos dalë tej përcaktimeve të saj.

- Në nenin 40 të ligjit nr.8436, datë 28.12.1998, janë përcaktuar dy kriterë, për të cilat merren masa, shkelja e disiplinës dhe aktet dhe sjelljet që diskreditojnë rëndë figurën dhe autoritetin e drejtësisë.

- Formulimi i pikës 41/7, që përcakton si shkelje të disiplinës kryerjen e veprimeve në kundërshtim me përmbushjen e rregullt të detyrës, kur nuk përbën vepër penale, nuk është as plotësim as interpretim i nenit 147 të Kushtetutës.

- Në nenin 46 të këtij ligji bëhet fjalë vetëm për masat e parashikuara në Kushtetutë dhe jo për masat e tjera. Në këto rrethana, përcaktimi dhe rregullimi i këtyre marrëdhënieve në ligj nuk është në përputhje me parimet kushtetuese dhe kryesisht me ato që garantojnë ushtrimin e një drejtësie të pavarur.

Këshilli i Ministrave ka parashtruar se:

- Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë nuk parashtrojnë në kërkesë se cila nga dispozitat konkrete të kreut të V-të, ligjit bie ndesh me Kushtetutën.

- Gjykata e Lartë, në rastin analog, nuk ka kërkuar shfuqizimin e këtyre dispozitave.

- Kreu i V-të i ligjit nr.8436, datë 28.12.1998 “Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë”, i parë në kuptim të paragrafit të katërt të nenit 147 të Kushtetutës, është në përputhje me këtë të fundit, dhe ka dalë në plotësim të kësaj dispozite kushtetuese.

- Me vendimin e tyre, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë kanë bërë vetëm një

interpretim literal dhe të ngushtuar të nenit 147/6 të Kushtetutës.

- Pavarësisht nga terminologjia e përdorur në dispozitat e këtij kreu, ato janë në të njëjtën përmbajtje me nenin 147/6 të Kushtetutës.

Këshilli i Lartë i Drejtësisë ka pretenduar se:

- Dispozitat e ligjit nr.8436, datë 28.12.1998 “Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë” që kundërshtohen, janë në harmoni me frymën e nenit 147/6 të Kushtetutës dhe me konceptin e saj për akte e sjellje që diskreditojnë rëndë pozitën dhe figurën e gjyqtarit. Pavarësisht nga kjo, kreu i V-të i ligjit të sipërpërmendur, duhet të ketë përmirësime, përcaktime më të sakta, në kuptim të zbatimit të drejtë dhe pa ekuivok të tij.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoji relatorin e çështjes Fehmi Abdiu, përfaqësuesit e subjekteve të interesuara, që kërkuan rrëzimin e kërkesës, dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

Këshilli i Lartë i Drejtësisë, me vendimin nr.159, shkronja “a”, datë 16.07.2004, ka vendosur që gjyqtarit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë, Thoma Nika, t’i jepet masa disiplinore shkarkim nga detyra, për kryerjen e veprimeve në kundërshtim me përmbushjen e rregullt të detyrës. Ky i fundit është ankuar kundër kësaj mase disiplinore në Gjykatën e Lartë. Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, gjatë shqyrtimit të kërkesës, kanë vendosur dërgimin e çështjes për shqyrtim në Gjykatën Kushtetuese, për t’u shprehur mbi pajtueshmërinë me Kushtetutën të kreut të V-të të ligjit nr.8436, datë 28.12.1998 “Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë”.

Gjykata Kushtetuese vëren se kërkesa e paraqitur nga Gjykata e Lartë është në vijim të kërkesës së mëparshme të paraqitur prej saj, mbi të cilën Gjykata Kushtetuese është shprehur me vendimin e saj nr.29, datë 09.11.2005. Nisur nga ngjashmëria që ekziston midis tyre, për shkak të kriterëve kushtetuese të njëjta mbi të cilat ato mbështeten, Gjykata Kushtetuese për zgjidhjen e kërkesës e çmon të nevojshme të rikonfirmojë qëndrimin e saj, lidhur me raportin midis normës kushtetuese dhe normës ligjore dhe zbatimin drejtpërsëdrejt të dispozitave të Kushtetutës, sikundër përcaktohet në nenin 4 të saj.

Teoria normativiste e së drejtës ka në thelb të saj idenë se marrëdhëniet midis normave juridike bazohen mbi raportin e mbi/nënvendosjes së tyre. Rendi juridik nuk është një radhitje e barazvlefshme normash, por një sistem hierarkik, i cili përbëhet nga nivele të ndryshme vlefshmërie, dhe në secilin prej këtyre niveleve qëndron një normë ose grup normash, duke përfutur kështu edhe fuqinë e caktuar juridike¹. Kjo piramidë aktesh normative ka në majë të saj Kushtetutën, e cila shërben si burim për aktet e tjera juridike².

Kushtetuta, si akt themelor i një shteti, parashikon organet dhe kushtet në të cilat duhet të nxirren aktet normative duke synuar qëndrueshmërinë e tyre. Kushtetuta, mbi bazën e së cilës miratohen të gjitha aktet e tjera normative, mund të ndërmarrë si mision të saj edhe përcaktimin e përmbajtjes së ligjeve që duhet të miratohen në të ardhmen nga ligjvënësi. Kështu, konsiderohet si karakteristikë e kushtetutave të shkruara përcaktimi konkret i disa parimeve kryesore ose përjashtimi absolut i disa rrethanave që konsiderohen si të papranueshme për të³.

Rregullimet që bën Kushtetuta nuk mund të jenë gjithmonë të plota ose shtrënguese. Megjithatë disa çështje lidhur me rendin shtetëror mund të parashikohen në mënyrë të hollësishme prej saj, gjithsesi mbeten mjaft aspekte të organizimit të jetës institucionale për t’u parashikuar nga ligje ose akte të tjera normative, sipas rastit. Pra Kushtetuta nuk ka për qëllim të rregullojë hollësisht çdo çështje të organizimit të jetës shoqërore politike të një vendi, por vetëm të parimeve dhe kriterëve bazë mbi të cilat duhet të mbështetet ajo.⁴ Shpesh, Kushtetuta qëllimisht lë hapësira rregullimi nga ligjvënësi i zakonshëm, në mënyrë që të mos pengojë marrjen e nismave politike, ekonomike, sociale e

¹ Hans Kelsen, Reine Rechtslehre (1960), fq.228

² Vendim nr.29, datë 09.11.2005 i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë

³ Hans Kelsen, Reine Rechtslehre (1960), fq.230

⁴ Konrad Hesse, Gruendzuege des Verfassungsrechts in BRD (1999), fq.11

kulturore nga partitë politike ose qeveria. Por Kushtetuta, përveç kësaj, mund të parashikojë hollësisht dhe shprehimisht rastet, për të cilat nuk mund t'i lërë hapësira rregullimi ligjvënës të zakonshëm.¹

Nisur nga sa më sipër, Gjykata Kushtetuese rithekson se për çdo rast, kur rregullimi kushtetues parashikohet shprehimisht prej saj, ai detyrimisht do të zbatohet drejtpërdrejt. Përmbajtja e dispozitës kushtetuese nuk mund të mënjanohet ose të tejkalohet duke i dhënë përparësi akteve juridike që dalin në bazë dhe për zbatim të Kushtetutës. Ky detyrim rrjedh nga përmbajtja e nenit 4/3 të Kushtetutës. Në rastet kur Kushtetuta lë hapësira me qëllim delegimin e kompetencës ligjvënës të zakonshëm, atëherë nuk është e nevojshme referimi te kjo dispozitë, pra e zbatimit të drejtpërdrejt të saj. Nëse ndodhemi para kësaj situate, është e pritshme që aktet normative që do të dalin për këtë qëllim, të respektojnë hierarkinë e akteve normative.²

Në vijim të logjikës juridike të përdorur më sipër dhe duke u kthyer konkretisht tek objekti i çështjes, Gjykata Kushtetuese vlerëson se gjyqtari, për shkak të funksionit që ka, trajtohet nga Kushtetuta si funksion kushtetues. Si i tillë, ai gëzon, përveç të tjerave, mbrojtje të posaçme nga Kushtetuta. Kjo del qartë nga përmbajtja e dispozitës që parashikon shkarkimin e gjyqtarit, e cila është e ngjashme me atë të shkarkimit të zyrtarëve që ushtrojnë funksione të rëndësishme, duke përdorur të njëjtat standarte për këtë kategori funksionarësh shtetërorë.³ Megjithatë Kushtetuta ka parashikuar të njëjtin trajtim për këta funksionarë, një gjë të tillë nuk e kanë bërë ligjet për organizimin dhe funksionimin e institucioneve përkatëse. Konkretisht, për zyrtarët e parashikuar nga nenet 128 (gjyqtarët e Gjykatës Kushtetuese), 140 (gjyqtarët e Gjykatës së Lartë) dhe 149 (Prokurori i Përgjithshëm) të Kushtetutës, nuk është bërë asnjë formulim tjetër në ligjet organike të tyre. E kundërta ka ndodhur për gjyqtarët e nivelit të parë dhe të dytë në ligjin “Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Lartë të Drejtësisë”.

Nisur nga këto arsye, Gjykata Kushtetuese konstaton se Kushtetuta nuk ka pasur për qëllim që të autorizojë ligjvënësin të parashikojë rastet e shkarkimit, pasi këtë ajo e ka bërë nëpërmjet nenit 147/6 të saj, sipas të cilit gjyqtari mund të shkarkohet nga Këshilli i Lartë i Drejtësisë për kryerjen e një krimi, për paaftësi mendore a fizike, për akte a sjellje që diskreditojnë rëndë pozitën dhe figurën e gjyqtarit ose për pamjaftueshmëri profesionale. Ndërsa, sa i përket dhënies së masave të tjera disiplinore, neni 147/4 i Kushtetutës ia ka deleguar kompetencat ligjvënës të zakonshëm, për të parashikuar rastet dhe kriteret e zbatimit konkret të tyre. Në favor të këtij përfundimi flet edhe dispozita e nenit 46 të ligjit për pushtetin gjyqësor, e cila parashikon rastin e ankimit në Gjykatën e Lartë kundër vendimit të shkarkimit nga detyra për një nga arsyet e parashikuara në Kushtetutë. Ky togfjalësh i përdorur nga ligjvënësi, përforcon edhe më shumë qëndrimin e mbajtur nga kjo Gjykatë.

Nga ky këndvështrim, Gjykata Kushtetuese çmon se pika 6 e nenit 42 të ligjit për pushtetin gjyqësor, që parashikon shkarkimin e gjyqtarit për shkelje të disiplinës, është e papajtueshme me pikën 6 të nenit 147 të Kushtetutës dhe për këtë arsye, ajo duhet të shfuqizohet. Shkarkimi nga detyra i gjyqtarit, e drejta e ankimit ndaj këtij vendimi, si dhe organi që duhet ta marrë atë në shqyrtim, rregullohen drejtpërdrejt nga Kushtetuta. Kjo përbën një garanci më shumë për gjyqtarët për shkak të funksionit që ata kryejnë dhe misionin që u ka ngarkuar shteti dhe shoqëria.

Shkarkimi i gjyqtarit nga detyra sipas nenit 46/6 të ligjit, në referim të nenit 41, nuk përputhet me rastet konkrete të parashikuara nga neni 147/6. Parashikimi i shkarkimit nga detyra në të njëjtën dispozitë ligjore ku listohen edhe masat e tjera disiplinore, mënjanon aplikimin e nenit 147/6 të Kushtetutës, si dhe shkakton antikushtetutshmëri në procedimin e gjyqtarëve.

Shfuqizimi i kësaj dispozite nuk krijon boshllëk ligjor, sepse mund të zbatohet direkt rregullimi i nenit 147/6 të Kushtetutës. Në ndihmë të interpretimit të kësaj dispozite vjen edhe vendimi i Gjykatës Kushtetuese për interpretimin e neneve 128, 140 e 149/2 të Kushtetutës, konkretisht i shprehjes “akte e sjellje që diskreditojnë rëndë figurën”.⁴ Gjykata Kushtetuese ka mbajtur qëndrimin se kjo shprehje përmbledh në vetvete një sërë elementesh, të cilat mund të identifikohen rast pas rasti nga organi përkatës që merr vendimin për shkarkimin e gjyqtarëve të Gjykatës Kushtetuese, të Gjykatës së Lartë dhe të Prokurorit të Përgjithshëm. Më tej, Gjykata Kushtetuese vazhdon me arsyetimin se ato janë të lidhura me akte e sjellje të parregullta e të padenja që këta funksionarë të lartë

¹ Po aty

² Vendim nr.212, datë 29.12.2002 i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë

³ Krahazo nenin 147/6 me nenet 128 e 140 të Kushtetutës për shkarkimin e gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë dhe të Gjykatës Kushtetuese, si dhe me nenin 149 për shkarkimin e Prokurorit të Përgjithshëm

⁴ Vendim nr.75, datë 19.04.2002 i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë

kryejnë gjatë ushtrimit të detyrës, për shkak të saj, si dhe jashtë detyrës. Këto veprime apo mosveprime që analizohen në bazë të rrethanave të kryerjes së tyre, momenti subjektiv, si dhe dëmet që i sjellin shoqërisë dhe shtetit duhet të jenë të asaj natyre që e bëjnë të pamundur kryerjen e mëtejshme të funksioneve kushtetuese nga këto subjekte.¹

Përsa u përket dispozitave të tjera të kreut të V-të të ligjit nr.8436, datë 28.12.1998 “Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë”, Gjykata Kushtetuese konkludon se kërkesa nuk qëndron.

Sipas nenit 68 të ligjit nr.8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, gjykata ose gjyqtari kryesisht, ose me kërkesë të palëve, mund të pezullojnë gjykimin e çështjes dhe t’i drejtohen Gjykatës Kushtetuese, kur çmojnë se ligji është antikushtetues dhe kur ka lidhje të drejtpërdrejt midis ligjit dhe zgjidhjes së çështjes konkrete. Në këto raste, ligji, në bazë të të cilit shqyrtohet çështja, bëhet pengesë për përfundimin e gjykimit të saj, pa u shprehur më parë për të Gjykata Kushtetuese. Në rastin në shqyrtim, konstatohet se dispozitat e tjera, përjashtuar pikën 6 të nenit 42 të këtij kreu, nuk kanë lidhje të drejtpërdrejtë me gjykimin e kërkesës konkrete që gjykohet dhe as bëhen pengesë për gjykimin e saj, sepse ato kanë të bëjnë me masat e tjera disiplinore, e jo me shkarkimin nga detyra. Pikërisht për këtë, Kushtetuta, në bazë të pikës 4 të nenit 147, ka autorizuar ligjvënësin që të bëjë një rregullim konkret në ligj. Bazuar në këto urdhërime të Kushtetutës, ligjvënësi ka rregulluar problemin e masave të tjera disiplinore me ligjin “Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë”.

Neni 40, duke qenë një dispozitë e përgjithshme me karakter deklarativ, përcakton se gjyqtarët kanë përgjegjësi për shkeljen e disiplinës, si dhe për kryerjen e akteve e të sjelljeve që diskreditojnë rëndë figurën e tyre dhe autoritetin e drejtësisë. Nga përmbajtja e kësaj dispozite, konstatohet se ajo përcakton që përgjegjësia disiplinore e gjyqtarëve ka të bëjë me shkeljen e disiplinës dhe me akte e sjellje që diskreditojnë rëndë figurën e tyre dhe autoritetin e drejtësisë. Neni 41 ka përcaktuar se çfarë konsiderohet shkelje e disiplinës; ndërsa neni 42, përjashtuar pikën 6, ka përcaktuar masat që merren ndaj gjyqtarëve si për shkelje të disiplinës, dhe për akte e sjellje të tjera diskredituese.

Sa më lart, Gjykata Kushtetuese çmon se nenet 40, 41 dhe 42, përjashtuar pikën 6, trajtojnë masat disiplinore, që nuk kanë të bëjnë me masën e shkarkimit nga detyra, për të cilën bën fjalë neni 147/6 i Kushtetutës.

Është e vërtetë që në përmbajtjen e neneve 40, 41 e 42 të këtij ligji konstatohen mospërputhje në terminologjinë juridike të përdorur apo pasaktësi në aspekte të teknikës legjislativë, por vetëm këto fakte nuk i bëjnë ato antikushtetuese.

Për nenet 43, 44, 45 të ligjit të kontestuar, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë nuk kanë parashtruar asnjë argument përse ato janë të papajtueshme me Kushtetutën. Në këto rrethana, përse kohë kërkuar disponon mbi objektin e kërkesës, kjo Gjykatë s’mund të shqyrtojë kërkesën tej objektit dhe shkaqeve të parashtruara në të.

PËR KËTO ARSYE:

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, bazuar në nenet 131/a e 134/d të Kushtetutës, si dhe në nenet 68 e 70 të ligjit nr.8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Shfuqizimin e pikës 6 të nenit 42 të ligjit nr.8436, datë 28.12.1998 “Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë”, si të papajtueshëm me Kushtetutën.
- Ky vendim i njoftohet Kuvendit dhe Këshillit të Ministrave.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

¹ Shih për më tepër vendimin e mësipërm

